

Ρουμανία μόνο 400,000. Γιὰ δρόμους κι ἄλλα δημόσια ἔργα προϋπολογισμένα π. χ. γιὰ 60 χιλιάδες δραχμὲς, ξεδωδούνται 130,000, καὶ τράβα κορδέλλα Κ' ἡ τέτοια σύγκριση τοῦ κ. Πρωτοπαπαδάκη, ἀπλωμένη σὲ δύο τοὺς κλάδους τῆς δημόσιας ὑπερσίας, δίνει ἀπεισιμὰ συμπεράσματα γιὰ τὴν κατακαμένη τὴ Ρωμισσύνῃ, τὴ στιγμὴ ποὺ τὰ ἔθνη ποὺ μὲς ἀνταγωνίζονται ἔχουνε στρωθεὶ στὴ γερῆ δουλειά, τὴν πρακτικὴ δουλειά, κι ἀφήσανε κατὰ μέρος τίς παρλάτες γιὰ τὰ δικαιώματα τὰ ἀπαράγραπτα κ.λ.π.

*

Τι θὰ γίνῃ λοιπὸν; Φυσικὴ ἔρχεται ἡ τέτοια ἐρώτηση, ὕστερὰ ἀπὸ τέτοιες σκέψεις. Καὶ μιὰ ἡ ἀπάντησις. Πρέπει νὰλλάξουμε. Μὰ πῶς; Ἐνὸς τρόπου ὑπάρχει κατὰ τὴν ἰδέα μας. Γιὰ νὰλλάξουμε τὰ πράγματα, πρέπει πρῶτα νὰλλάξουμε οἱ ἄνθρωποι, καὶ τὸ μεγάλο σὺτὸ ἔργο μόνο ἀπὸ τὰ σκολεῖα πρέπει νὰν τὸ περιμένουμε. Πρέπει τὰ σκολεῖα νὰρνήντωνε πιά νὰ βγάζουνε ἄνθρώπους, σὰν καὶ κείνους ποὺ βγάνουνε τὰ βουργάρικα καὶ τὰ ρουμουνικά σκολεῖα.

Ποῖός ἔ, ποιοὶ θὰ νοιώσουνε τὴ μεγάλη σημασία, καὶ θὰ καταπιστῶντε τὸ σωτήριο ἔργο; Ποῖός ἔ, ποιοὶ θὰν τὸ κατορθώσουνε ὥστε τὰ παιδιὰ ποὺ δίνει ἀλάκαιρη μιὰ Ρωμισσύνῃ στὰ σκολεῖα νὰ βγαίνουνε ἄνθρωποι, κι ἔχι ὅπως σήμερὰ ζούδα προγονορουσκιμένε, γιὰ νὰ τραβᾶνε 23 χιλιάδες τὸ 1906, καὶ 40 χιλιάδες τὸ 1907 στὴν Ἀμερικὴ, ὅπως λέει ἡ ἐκθεσὴ τοῦ κ. Πρωτοπαπαδάκη; . . .

*

ΦΙΛΙΚΗ πίνειν κατὸν ποὺ κίτσει καὶ συλλογιστῆ τ' ἀποτελέσματα τῆς σημερινῆς ἐκπαιδεύσεως. Προχρῆ: στὸ Ἄργρινό πῆγανε οἱ μαθητῆς τοῦ Γυμνασίου καὶ πυροβολήσανε τὸν καθηγητὴ τους ἐνῶ κοιμότανε. Θάμα πῶς γύττωσε. Πῆρτε στὴν ἰδίαν πόλιν οἱ ἴδιοι μαθητῆς κουμπουριάσανε τὸν καθηγητὴ Ἀγγελίδη, κι ὄρρνεψανε ἀλάκαιρη οἰκογένεια. Δὲ θέλουμε νὰ ὑποθέσουμε πῶς αὐτὰ τὰ γεγονότα εἶναι σὰ μιὰ ἀσυνείδητη ἀντίδρασις, τῆς Ρωμισσύνῃς, ἐναντία στὸ δασκαλισμὸ ποὺ τὴν κατὰστρεψε. Ὅχι! Εἶναι μοναχικὲς πράξεις κακούργωνε, παιδιῶν κακούργωνε ποὺ ἀλλοίμονο! ἡ μάθησις τοῦ σκολεῖου δὲν μπόρρει νὰν τοὺς μαλακώσῃ τὴν καρδιά, ποὺ ἴσως ἴσως τοὺς τὴ σκλήρυνε περισσότερο.

Ἀρνημένη ἡ ἐκπαιδεύσις στὸ ἔλεος τῶ δασκάλων, σὲ ποιότητα καὶ ποσότητα. Περισσότερα πολὺ ἀπὸ μᾶς ξεδοῦει ἡ Βουργαρία κ' ἡ Ρουμανία γιὰ τὴν ἐκπαιδεύσις. Καὶ τί ἐκπαιδεύσις! Ἐμεῖς ξεδοῦουμε λιγότερα γιὰ τὴν ἐκπαιδεύσις, καὶ τριπλάσια ἀπὸ τὴ Βουργαρία, πενταπλάσια ἀπὸ τὴ Ρουμανία γιὰ κακούργους καὶ κολακῆς. Νά! ἡ διαφορὰ Καὶ τὰ νοῦμερὰ αὐτὰ ἀπὸ τὴν ἐκθεσὴ τοῦ κ. Πρωτοπαπαδάκη.

*

ΝΕΑ προφήτισσα πρίβαλε τῶρα-τῶρα καὶ προφητεύει γαλλικὰ γιὰ τὸ γλωσσικὸ μας ζήτημα. Μὰ τί λοιπὸν; ἀξέλιπε φράζων ἀνὴρ ἐν τῷ Ἰσραήλ τῶν καθαρουσσιάων, μὴ νὰ σηκωθεῖ ἡ νῆα Δεβθῶρα καὶ νὰ γυρεύει νὰ φράξῃ τὰ στόματα ποὺ μιλᾶνε κι ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ἐ-

θνικὴ μας γλώσσα; Στὴν ἀρχή, κίτι γλωσσολογικὰ τᾶχτε ἀρθρικά, ποὺ ξεμουτίζανε στὸ «Messenger d' Athènes», μποροῦταν νὰ περάσουν γιὰ ἄνοστα χωρατὰ, ἀ δὲν εἴτανε μὲ τόσο προσωπικὸ πάθος γραμμένα γιὰ τὸ ἔργο καὶ τὴ διδασκαλία τοῦ Ψυχάρη. Ἄλλο δὲν κοπανίζανε, παρὰ ὅτι στὴ Σαρμπόννα δὲ διδασκόντανε τὰ νῆα ἑλληνικά, παρὰ ἡ «πρόστυχη ντοπιολαλιά τοῦ Γαλατᾶ» τῆς Πόλης. Ποῦ νὰ φανταστῆ κανεὶς πῶς ἔδωχαν ἀπὸ τὴν πέννα τῆς δεσποινίδος Στεφανόπολης, ποὺ μ' ἰντρικία τόλμη ἔγραψε καὶ γράφει γιὰ τὴν ἑλληνικὴ ἀγῶνα μὲ τοὺς Βουργάρους!

Τῶρα τελευταῖα ὅμως χοντρήνανε τὰ πράγματα. Ἐνὰ παγκόσμιο φύλλο, ὃ «Courrier Européen» καταδέχτηκε ν' ἀπαντήσῃ μὲ τὸ στόμα τῆς ἐπιστήμης στὴ γλωσσολογία τοῦ γλυκοῦ νεροῦ. Αὐτὸ εἴτανε ἀφορμὴ γιὰ νὰ ξεσπαθῶσῃ μὲ τὴν ὑπογραφή τῆς ἡ Mlle Jeanne Z. Stéfanopoli καὶ νὰ μᾶς ἀντιγράψῃ τὸν κ. Βικέλα μὲ στὴν ἐξ ἴσου ἀπέχουσαν ἀπὸ τῆς ἀττικῆς καὶ τῆς δημῶδους» παπαρδῖλα του, καὶ νὰ βρῖσει πέρα πέρα ὅλους τοὺς συνεργάτες μας, γιὰ τὴν πέρασις ἡ ἰδέα πῶς μ' αὐτὰ καὶ μ' αὐτὰ ὑπνομεύει τὴν ἔδρα τοῦ Ψυχάρη.

Τί κρῖμα νὰ πηγάζει χλαμένη ἡ πλημμύρα τῆς γαλατικῆς εἰρωνείας τῆς γιὰ τὴν ντοπιολαλιά τοῦ Γαλατᾶ! Δὲ βαστοῦμε ὅμως. Πρέπει νὰ δώσουμε ἕνα δεῖγμα ἀπ' αὐτὴ τὴν εἰρωνείαν. Τὸ γλωσσαλγικὸ ἄρθρο τῆς εἰρωνεύεται τὴ γλώσσα μας πῶς εἶναι τίχατε «ἀρμονικὴ, ζωντανή, γεννημένη στὴν ἀμπολή τοῦ δρόμου, μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀπαίσια ἐπιπερσὴ τῶν βιβλίων (σὰν ἐκεῖνα ποὺ μαθαίνουν στὰ παιδιὰ ὅτι «ἡ φουστανέλλα ἀποκρύπτει ὅτι πρέπει νὰ κρύπτονται καὶ ἀποκαλύπτει ὅσα πρέπει νὰ φαίνονται»), καὶ τῶν ἐρημεριδῶν (τοῦ κ. Γιάνναρου καὶ Σις), τῶν σαλονιῶν (ὅπου μιλοῦνε γαλλικὰ ἢ τὸ πολὺ πολὺ φραγκολεβαντικὰ) καὶ τῆς Βουλῆς (βουλευτῆς εἶπε τὸ : Ὡ γυναικί !), μακριὰ ἀπὸ τὴ δικονομικὴ μόρφωσις ποὺ διαφθείρει μὲ τὴ συναναστροφὴ τῆς (βλέπε καὶ τὸν κ Ζέφυρο)»

ΑΧΙΛΛΕΙΟ

Στὴ σεβαστὴ μνήμη μιᾶς Αὐτοκρατορίσσης.

Ὡ σὺ ψυχὴ π' ἀγάπησε ὅ,τι ἴφελὸ κι ὠραῖο, Σοφία, τέχνη κι ἀρετὴ, τὰ κίλλη τ' οὐρανοῦ Κι ὅ,τ' εἶχ' ἑλληνικὴ ψυχὴ μεγάλο καὶ γενναῖο Ἔργο ἀρχαῖο ἀθάνατο, ποὺ μάγευε τὸ νοῦ.

Εἰς τὸ φιλόξενο νησί, ποὺ βασιλεύει εἰρήνη Ὅπου πρωτοτραγουδοῦσε λύρα ἑρῶικὴ Ποὺ μιὰ σελίδᾳ ὀλόδοξη στὴν Ὀδυσσεῖα ἔφηνε Μοῦσα ἡ μεγαλόφωνη τοῦ Θεοῦ ποιητῆ.

Εἰς τὸ βωμὸ ὅπ' ἔστησε, προσκυνητῆς σου μπκίνω Κι καὶ στίς Κόρες ὀμπροστά τοῦ Δία σταματῶ Στίς γλυκοκοίταχτες Θεὲς λίτρη κεφάλι γέρνω Κ' ἕνα μετόχι Ἰερὸ τοῦ Ὀλυμποῦ πατῶ.

Πλανῶ γύρω τὴ ματιὰ καὶ βλέπω ἡμιθέους, Ἑρῶες μεγαλόψυχους, ἀουλιῶν ἀρχηγούς, Κυβερνητῆδες τῶν λαῶν, πολεμιστῆς γενναίους Πατέρες τῶν ἐπιστημῶν, πολιτισμοῦ ὁδηγούς.

Κ' ἐκείνην ποὺ γεννήθηκε μὲ τὸ φιλεὶ τοῦ Κύκνου Αἰτία τόσης σφοδρᾶς, ἰσόθεη ὁμορφῆς Ὅπ' ἔστειλε τόσες ψυχὰς τοῦ αἰωνίου ὕπνου Μιὰ γενεὰ ἑρῶικὴ τοῦ Ἄδῃ συντροφιά.

Καὶ παρκαεὶ ὀλομόναχο μ' ἀγγέλου μορφῆ θεῆς Τὸ ζωντανὸ ὁμοῖωμα μεγάλῃς ἰντριᾶς Τοῦ μεγαλόθυμου ἀρχηγοῦ, ποὺ δύναμη καμμία Δὲ σταματοῦσε τὴν ὀρμὴ τῆς τρομερῆς καρδιάς.

Μ' ἄπλαγην μοῖρα φθόνους τὸ θεῖο παλληκάρι Ποὺ πότισε μὲ αἵματα τὴ γῆς τὴν ἑθρῶικα Καὶ βέλος πέταξε σκληρὸ ἀπ' ἀνιχντρο δοξάρι Στὸ μέρος π' ἄφηκε θνητὸ μιὰ μάννα θεϊκία.

Ὡ, τὴ λαχτάρᾳ του θαρῶ ὅπως τραβᾶ τὸ βέλος Πῶς μὲ τὸν πόνο μάχεται ἡρωικὴ καρδιά . . . Ἄχ, θᾶτανε φαρμακερὸ ποὺ τῶδωκε τὸ τέλος Κι ἂν τὴν Πατρίδα δόξασε, ἐθίφτηκε μαρτυρὰ

ΣΠΥΡΟΣ Ι. ΠΕΡΟΥΑΝΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ

Η ΚΑΛΙΓΡΑΦΙΑ

Εἶναι κάμποσος καιρὸς τῶρα ποὺ στὴ Γαλλία γίνεται μεγάλη συζήτηση γιὰ τὸ ζήτημα τῆς καλλιγραφίας, ἂν δηλαδὴ πρέπει νὰ γράφουν μὲ ὄρθιο ἢ πλκχιαστὸ χαραχτήρα. Καὶ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ τὸ συζητοῦν καὶ τὸ ξεαζοῦν αὐτὸ τὸ ζήτημα. Πρὸ 25 χρονῶν ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις σύστησε ἐπιτροπὴ ἀπὸ καλλιτέχνες καὶ γιαντροῦς γιὰ νὰ μελετήσουν τὸ σύστημα τῆς καλλιγραφίας. Αὐτοὶ ἐψαξαν, πῆγαν στὰ σκολεῖα, ζήτησαν τὰ παιδιὰ καὶ στὸ τέλος βροῦκαν πῶς ὁ ὄρθιος χαραχτήρας πρέπει νὰ προτιμᾶται. Ἡ μυωπία, τὸ στραβῶμα τοῦ ραχοκόκκαλου, τὰ στομαχικὰ παθήματα καὶ οἱ πονοκέφαλοι συχνὰ ἔρχονται ἀπὸ τὸ σκύψιμο τοῦ παιδιοῦ ὅταν γράφει μὲ γερτὸ χαραχτήρα. Στὴ Γαλλία ἡ ἀπόφασις αὐτὴ τῆς ἐπιτροπῆς ἔκαμε λίγο καλὸ γιὰ τὸ μόνον μερικὰ ἰδιωτικὰ σκολεῖα παραδέχτηκαν τὸν ὄρθιο χαραχτήρα. Στὴ Γερμανία ὅμως, στὴν Ἀγγλία καὶ τὴν Ἀμερικὴ, ποὺ καὶ κεῖ μελετήθηκε τὸ ζήτημα μὲ τὸ ἴδιο ἀποτέλεσμα, ἔλλαξαν ἀμέσως μέθοδο καὶ τῶρα πολὺ λίγοι ἀπὸ τὰ ἑκατομμύρια τῶν Ἀγγλῶν, Γερμανῶν καὶ Ἀμερικάνων γράφουν γερτὰ.

Ξαπολωνάνας χαρτιά καὶ γραφές, ἄμα νόμιζε πῶς ἔτρεχε τίποτις. Στίς τέσσερες ἡμισυ κατέβαινε ταχτικά νὰ κανονίσῃ ὡς καὶ τὸ ταίμπημα τοῦ δειλινοῦ της. Στίς ἑπτὰ παρὰ τέταρτο, πῶντο, ἀφοῦ χάδεψε τὸ διαλεχτὸ κισσόφυλλο τῆς Ὀλίας, τὴ θερμομετροῦσε δέκα λεφτὰ. Στίς ἐννιά τὸ βράδι, ἀκόμη κι ἂν εἴχανε κόσμο, ἀκόμη καὶ μὲ τοὺς ξένους, ἔπρεπε, ὕστερὰ ἀπὸ τὸ φαγί, μισὴ ὥρα νὰ περάσῃ στὴν κάμερῃ της, νὰ ζεστανῇ τὸ νερὸ, νὰ σημειώσῃ τὰ πῖο σπουδαῖα γινάμενα μέρα τὴ μέρα. Ὅλο τὸ σπῖτι τὸ ζωντάνευε μὲ τὴν παντοτινὴ κίνησὴ του, μὲ τὰ πῆγαινε καὶ μὲ τὰ ἔλα του, μὲ τὴν πρόθυμη του τὴν ἐνέργεια, μὲ τὴν ἐλπίδα, μὲ τὸ θάρρος. Καὶ δὲν ἔφτανε ἀφτὸ, ἐπειδὴ δὲ φτάνει νὰ φροντίξῃ μόνο γιὰ τὸ σῶμα· θὰ φροντίσῃ ἄλλο τόσο γιὰ τὴν ὑγεία τῆς ψυχῆς. Κουβέντιζε μὲ τὴν Κατινούλα, γελῶσε, τὴ διασκιδάζε, τὴ σεργιάνιζε κιάλας. Μιὰ κεριακὴ, δυὸ τοῦ Ἀλωνάρη, μιὰ μαγεμένη, γλυκειά, χλιαροθερμη, καλοκαιριάτικη κεριακὴ, ἀφοῦ σηκωθῆκανε τὸ μεσημέρι ἀπὸ τὸ τραπέζι, τὴν πῆρε ὁ Ἄντρεᾶς μαζί μὲ τὴ Μαρτίτα, κάμανε μερικὰ βήματα στὸ περιδῶλι, τραβῆζανε ὡς τὴν ξύλινη πορτίτσα καὶ βρεθῆκανε ἴσια ἴσια στὸ μέρος ὅπου πέρασι ὁ Ἄντρεᾶς ἔσπρωχνε μὲ τὸ πόδι του ἕνα

τιποτένιο δεντρούριζο, νὰ μὴν τὸ βλέπῃ πιά μπροστά του, νὰφανιστῇ, γιὰ τὴν χολόσκανε μὲ τὸ σάπιο τὸ κούτσουρο ποὺ τοῦ χαλοῦσε τὴν ἔψη τῆς δημιουργίας. Σήμερις ὅλα γαληνεμένα, ὄλα καθάρια καὶ γερὰ. Τὸ βυάκι κάτω, στὰ βίζα τῆς πλαγιάς, κυλοῦσε ἡσυχὸ καὶ ψιθυριστὸ ἡ πλαγιά καταπράσινη μὲ τὸ χορτάρι της, μὲ τίς φτέρες της ποὺ ξαπλωνότανε ἀνάμεσα σὲ φορτωμένους φρουττόσκυφτες ἀπιδιές καὶ μηλιές. Ἡ Κατινούλα καθότανε ἀπάνω σ' ἕναν κορμὸ πεσμένο, κοντὰ στὸ μονοπάτι, λιγάκι πῖο ἀψηλά. Ἐνας ἥλιος ἀγαθός, ἐλεήμονας ἥλιος, μὲ πονεσιὰ κι ἀγάπη, χρῶσωνε τὴν κοροῦλα· οἱ ἔαθές του οἱ ἀχτίδες μαλακῶνανε τὸ φῶς τους. Τὸ μονοπάτι ἔκυψε τὴν πλαγιά καταμεσίς καὶ προχωροῦσε πέρα ὡς τὸ ρουμάνι ὅπου ἕνας σκιστός, ἄστρωτος δρόμος καὶ φαρδούτσικος, ἀνοίγε ἄξαφνα, στεγασμένος ἀπὸ τὴν καμάρᾳ ποὺ μορφῶνανε οἱ σμιγμένες φυλλωσιές, σὰ σήκωνε τὸ κεφάλι νὰ δῆς, σταλιές σταλιές δῶθε κείθε, τὰ γαλαζία τούρανοῦ. Ἡ μικρὴ ἔπαιζε κ' ἔτρεχε ἀπὸ τὸ βυάκι στὸ μονοπάτι, ἀπὸ τὸ μονοπάτι στὸ ρουμάνι. Ὁ Ἄντρεᾶς ἀπὸ τὸ μονοπάτι δὲν ἔφεβγε περπατοῦσε, πρόβλενε ὡς τὴν ἄκρη, γύριζε πίσω, σίμωνε, ξεσίμωνε, ζανασίμωνε, βρωτοῦσε φροντισμένους ἂν τυχὸ ἡ Κατινούλα ἴθελε

τίποτις, ἂν κρύωνε, ἂν τὴ ζάλιζε ἡ κἀψὴ ἢ ὅτι παρόμοια μπορεῖς νὰ φανταστῆς. Ἐκεῖνη ἀπαντοῦσε μ' ἕνα ναι ἢ μ' ἕνα ὄχι, μ' ἕνα γνέψιμο, καὶ σάπαινε σὰ νὰ τῆς εἴτανε ἡ σιωπὴ ἀπόλαψη κρύφια καὶ βαθεῖα. Μὰ τὸν κοίταζε κάπου κάπου κ' ἡ ματιὰ της ἀλάλητα τοῦ μολογῶσε· ἄ Ἄχ! τὸ ξέρω πῶς εἶναι σοῦ χρωστῶ καὶ τὸν ἥλιο.

Ἀκόμη περισσότερο χάρηκε ἡ Κατινούλα μιὰ δεφτέρᾳ, τέσσερες τοῦ Τρυγητῆ, ποὺ τὴν πῆγε ὁ Ἄντρεᾶς στὴν ἀκρογιαλιά. Χρόνος σωστός ποὺ εἴχανε ξεκινήσει ἀπὸ τὸ Χαρμοκορφοῦ γιὰ τὸ Μπ. . . , πίστημη μέρα καὶ τούτη, γιὰ τὴν τέσσερες τοῦ Τρυγητῆ πρωτοπάτησε ἰότιες στὴ Βενετία. Ἡ στρατὰ παρακολουθοῦσε τὸ γαλῶ ἢ θάλασσα ἔλουζε τὸν τοῖχο τὸν κολλημένονε στὰ πλέθρα κάτω τῆς στρατᾶς, δυὸ δυόμιση μέτρα ὕψος, κι ἀνέβαινε κάποτε ὡς τὰ πράσινα στρογγυλωτὰ προχώματα ποὺ σὰ μακρινὸ σμακρί, ἀπὸ ἄκρη σὲ ἄκρη, ἀπλωνότανε πέρα πέρα προττατέθοντα ἀπὸ τὰ κύματα ἢ κι ἀπὸ καμιά πλημμύρα τὴ στερεῖ. Ἡ θάλασσα ὅμως, ὄχι μόνο δὲ φτάνει ὀλημερῆς ὡς τὸν τοῖχο, μὰ ὑπάρχωνε κι ὠρες ὀρισμένες ὅπου μῆτε φάνετασι σιμά σου, γιὰ τὴν στὴν Μπρετάνια, ὅπως στὴ Δύση καὶ στὸ Βορῖα, πότε φουσκῶνει, πότε τραβιέται, πότε εἶναι ἀθ-

Πέρασι τὸ ζήτημα μπήκε πάλι στὴ μέση στὴ Γαλλία. Ἄλλη ἐπιτροπὴ, ἄλλες δοκιμὲς μὲ ἀποτέλεσμα πού καταφέραν νὰ πείσουν τοὺς δασκάλους καὶ τὴν κόσμο πὼς τ' ὄρθιο γράψιμο εἶναι τὸ καλλίτερο. Νὰ τὰ προσόντα του. Διαβάζεται εὐκολώτερα. Ὅποιος γράφει ἔτσι στέκεται ἴσια. Δὲ σκύβει τὸ στῆθος. Δὲ λυγίζει τὸ ραχοκόκκαλο. Δὲν ἀκουμπάει τὸ στομάχι του στὸ τραπέζι. Δὲν κουράζει τὰ μάτια του κοιτάζοντας τὸ χαρτί ἀπὸ πολὺ μικρὴ ἀπόσταση. Δὲν κρατεῖ τοὺς ὄμους του στραβά. — Ἐνα παιδί στέκεται φυσικὰ ἴσια. Ὅταν κάθεται βασιτὰ τὸ κορμὶ του ὀρθοῦσα. Τὸ κεφάλι τὸ ἴδιο. Ἄν τοῦ δώσετε γιὰ πρώτη φορὰ ἕνα κομμάτι χαρτί καὶ κοντύλι, θὰ βάλει τὸ χαρτί ὀρθὸς του ἴσια καὶ ὄχι πλαγιαστὰ. Θὰ χραζεῖ ἴσιες γραμμὲς.

Μὰ ποῖα εἶναι ἡ σωστὴ ὄρα νὰ μαθεῖ τὸ παιδί πὼς νὰ βασιτὰ τὸ κοντύλι καὶ νὰ γράφει τὸν ὄρθιο χαρακτήρα. Θὰ τὰ μαθεῖ φυσικὰ χωρὶς κόπο. Θὰ εἶναι ἕνα παιχιδάκι. Ἄν ὅμως τὸ ἀναγκάσουν νὰ στραβώνει τὸ σῶμα του, νὰ σκύβει γιὰ νὰ γράφει πλαγιαστὸς γιότος, τὸ πρᾶγμα γίνεται δυσχερὲς. Τὸ παιδί στενοχωριέται καὶ ὅταν σηκώνει τὸ κεφάλι παίρνει μιὰ μεγάλη ἀναπνοή, σημάδι πὼς ὁ μηχανισμὸς μέσα του πρὶν δὲ λειτουργοῦσε ταχτικά. Κ' εἴπειτα εἶναι καὶ τὸ ἄλλο ζήτημα. Τὰ βιβλία, οἱ φημερίδες, ὅλα τὰ τυπωμένα εἶναι γραμμένα μὲ ὄρθιο χαρακτήρα. Γιατί λοιπὸν τὸ παιδί μὲ μιὰς νὰ βρεθῆ μπροστὰ σὲ μιὰ ἀλλαγὴ; Ὁ ὄρθιος χαρακτήρας ἔχει ἀκόμα καὶ ἄλλα πρακτικὰ χαρακτηριστικά. Γράφεται γρήγορα, πικνεῖ λιγώτερα τόπο. Εἶναι καθαρὸς γιὰ τὰ ἐμπορικὰ βιβλία, οἱ ἀριθμοὶ εἶναι χτυπητοὶ καὶ γίνονται λιγώτερα λαθια. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο οἱ ἐμποροὶ προτιμοῦν τ' ὄρθιο γράψιμο.

Τὸ νόστιμο εἶναι πού ὁ πλαγιαστὸς χαρακτήρας λέγεται στὴ Γαλλία Ἀγγλικός. Οἱ ἄγγλοι ὅμως ἦσαν οἱ πρῶτοι πού κατάλαβαν τὰ στραβά του καὶ σὰν πρακτικὸ ἀνθρώπου πού εἶναι ἄλλαξαν ἀμέσως σύστημα.

*

λασσία, πότε γιομεθαλασσία. Ἐκεῖνο τ' ἀπόγεμα, ἡ θάλασσα, λίγο λίγο, ἐρχότανε πρὸς τὴν στρατὰ. Κάθισε ἡ Κατινούλα στὸ χαμηλὸ τὸ πρόχωμα. Κοίταζε ἀριστερὰ τῆς τὰ κρωτῆρι τῆς Κερμαρίας, ἀλτοῦ τὸν βρίζοντα πού τὴ γραμμὴ του τὴν ἔκοψε νησάκι ἀπὸ πλάνα καὶ σὰν κλεισμένο μεταξὺ τὰ κρωτῆρι τῆς Κερμαρίας καὶ τὰ κρωτῆρι, δεξιὰ, τοῦ Χαμονοκορφοῦ, στὴ μέση μέση. Μπροστὰ τῆς, ἕνα εἶδος βιχτίμι πού τόπλασε ἡ φύση ἀπὸ χῶματα καὶ ἀπὸ πέτρες καὶ πού ἀπὸ τὸ πέρα τὰ κρωτῆρια ὡς τὴν γόρφο τὸ βαθιανὸ τῆς Κερμαρίας, λυγισμένο σὲ θεόρατο βραχιόνι, ἀγκάλιαζε τὰ χυμένα μέσα τοῦ πελάκου τὰ νερά. Ἐμοιαζε σωστὴ λεκάνη μὲ τὴν στρατὰ τὴ γυριστὴ καὶ τὸ βιχτίμι πού δὲν ξεδιάκρινες τὸ τέλος του καὶ ἔτσι δὲν ἐβλεπες τὴν μπασιά. Ὅταν ἀδείαζε ἡ λεκάνη, δηλαδὴ ὅταν ἡ θάλασσα τραβιότανε, ἄδειο καὶ ἔρημο ἐμνησκε τὸ μέρος, ἀπρηγόρητο καὶ σκοτεινὸ, μὲ τὸ σταχτί του τὸ χρῶμα, μὲ τὶς λάσπες τοῦ πάτου, μὲ τὶς βαρκοῦλες τοῦ τις γεμμένες, μὲ τὰ σκοινιά τους πού κρεμόντανε σ' ἕνα παλούκι πλαδαρὰ, μὲ τὰ φύκια του πού καὶ πού τὰ φύκια τὰ γνῶριζε ἡ Κατινούλα. Φύκια μάζωνε καὶ στὰ παιδικήσικα τῆς τὰ χρόνια. Τὰ μάζωνε στὸ βιχτίμι, μὲ τὸ κρῶ, μὲ τὸ μπούζι, γιὰ νὰ βγάλῃ φωμί. Καὶ τώρα! Τώρα σεργιανίζε μὲ τὸ κέφι τῆς καὶ ὁ καλὸς ὁ ἄθροπος, ὁ ἀφέντης, ὁ πατέρας, ὁ γιατρός, τριάντα χρονῶ κοπέλλα πού εἶτανε, τὴ νοιαζότανε σὰν παιδί του. Ἀσημοκοποῦσε τὸ γιὰλό, βόδιζε τὸ νησάκι ἀπὸ τὶς ἀχτίδες ἀνάμεσα στοὺς ἴσκιους τοὺς σπαρτοὺς δάθε κεῖθε πού βίχυνε ἀπάνω του διαβατάρικα τὰ συννερακὶ τὰ γυρῶρα. Ρόδιζε ἡ ζωὴ στὰ σωθικά τῆς, τὰ σύνερα τῆς λύπης σκορπιζόντανε στοὺς ἀνέμους, καὶ ἡ καρδιά τῆς, σιγανὰ, λαμποκοποῦσε ἀπὸ βρωμοσύνη.

(ἀκολουθεῖ)

Τώρα πού εἶδαμε τί γίνεται στὸν ὄρθιο κόσμο, ἄς δοῦμε τί γίνεται καὶ στὴν Ἑλλάδα. Τί μαθαίνουμε στὰ σχολεῖα μας, πλαγιαστὸ ἢ ὄρθιο γράψιμο; Γιὰ νὰ βάλω καλλίτερα τὸ ζήτημα, καλλιγραφοῦμε διόλου; Πολλοὶ θὰ γελάσουν καὶ θὰ πῶν - ἀνὰ ζήτημα νὰ σκοπιζέται κανεὶς, μούτζα νάχει! τὸ ξέρω, οἱ φημερίδες μας πού ἐπηρεάζουν καὶ ὀδηγοῦν τὴν κοινὴ γνώμη πολὺ σπάνια καταπιάνονται παιδαγωγικὰ ζητήματα, τὸ γιατί δὲν τὸ ξέρω, οὔτε εἶναι καιρὸς νὰ τὸ ζητάσω. Τὸ ζήτημα τῆς καλλιγραφίας ὅμως εἶναι σοβαρὸ καὶ ἔχει μεγάλη ἐπιρροὴ στὴν ἀνάπτυξη τοῦ παιδιοῦ. Στὴν Ἑλλάδα ἡ καλλιγραφία εἶναι παραπεταμένο μαθημα. Τ' ἀποτελέσματα θὰ δοῦμε παρακάτω.

Ἐνας πού μένει στὸν τόπο καὶ δὲ βλέπει τί γίνεται παραῶ, φυσικὸ εἶναι νὰ βρῖσκει τὸ κάθε τι σωστὸ καὶ τελειο. Ἔτσι καὶ γιὰ τὸ γραφικὸ χαρακτήρα. Τὸ γράψιμο ὅλων μέσα στὸν τόπο εἶναι πικνω κατω τὸ ἴδιο. Τὰ ἴδια σχολεῖα, ἡ ἴδια μέθοδο. Τὸ μάτι μας πικ συνήθισε καὶ διαβαζει τὸ πικ στρεφῶ γράψιμο. Τὸ ἴδιο, ὅπως συνήθισαμε νὰ ξεπερνοῦμε καθὲ λογῆς ἀσυναξία καὶ ἀνεσογραφία τὰ τρανὰ αὐτὰ χαρακτηριστικά τῆς καθαρεύουσας μας. Πικ νὰ μὰς ζήσει! Τὸ ζήτημα λοιπὸν εἶναι πὼς ἂν δὲν δαί κανεὶς τίποτα ξένο δὲν τοῦ εἶναι εὐκόλο νὰ συγκρίνει τὸ δικὸ του καὶ, στὴν ἀνάγκη, νὰ τὸ διορθώσει. Τώρα ἄς δοῦμε πὼς φαίνεται αὐτὴ ἡ Ἑλληνική, νὰ τὸ ποῦμε ἔτσι, καλλιγραφία ἔξω ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα σὲ ἀνθρώπους πού ἔχουν νταραβέρι καὶ μὲ ξένο κόσμο.

Ἐδῶ εἶναι τὸ συρτάρι μου. Στιθαμένα μέσα εἶναι γράμματα ἀπὸ καθὲ γωνιά γῆς, μὰ τὰ περισσότερα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Στὴν ξενιτειὰ αὐτὰ τὰ γράμματα γνωστῶν καὶ φίλων εἶναι πολὺτιμη συντροφία. Γλυκαίνουν τὶς κακὲς ὥρες. Νὰ ἕνα, δυὸ, πέντε, δέκα, εἴκοσι ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, τὴν Πάτρα, τὴ Σύρα, τὴν Κεφαλλονία. Ἄς ἀραδιάσω τοὺς φακέλους ὀμπρὸς μου. Οἱ διεύθυνες κακογραμμένες, γράμματα μικροῦτσικα, γερτά. Τὸ γραμματόσημο πότες ἀριστερὰ, πότες δεξιὰ, πότες ἀπὸ πίσω. Ὑπερβολὴ δὲ λέγω. Γιὰ γραμματόσημα τώρα δὲ μιλάμε. Μὰ δὲ βασιτῶ πρέπει νὰ σὰς τὸ πῶ. Τὸ γραμματόσημο κολιέται στὴ δεξιὰ πάνω γωνιά. Αὐτὸ εὐκολώνει τὸν ταχυδρόμο νὰ σταμπῶνει τὰ γράμματα. Τὸ γράψιμο εἴπειτα τοῦ φακέλλου πρέπει νάχει καθαρὸ καὶ νὰ διαβαζεται εὐκόλο. Ὁ κακόμοιρος ὁ ταχυδρόμος πού χωρίζει τὰ γράμματα θὰ στραβῶνετα: ἀλλοιώτικα πολὺ γλήγορα. Ἄς πᾶμε τώρα καὶ παραμέσα ἀπὸ τοὺς φακέλους. Ἀπὸ μακρὰ ὁ χαρακτήρας φαίνεται ἄτσαλος, μούτζαλιάρικος, τὰ γράμματα, νὰ τὸ πῶ ἔτσι, εἶναι γραμμένα μὲ φουτουριασμένη καλλιγραφία. Ἐδῶ πικ δὲν εἶναι ζήτημα γερτοῦ ἢ ὄρθιο χαρακτήρα. Εἶναι ζήτημα ἀπλοῦστατα φιλοκαλίας. Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ γράμματα πού εἶναι ὀμπρὸς μου ἀρχινοῦν μὲ ὑποφερτὴ γερτὴ καλλιγραφία, εἴπειτα ὅμως ἀπὸ λίγες ἀράδες ὁ χαρακτήρας γίνεται ἄταχτος καὶ τελειώνει ἀκόμα χειρότερα. Συλλογισθήκατε ποτές πὼς αὐτὸ μοιάζει σὰ νὰ λέτε στὸ φίλο σας πού γράφετε ἀπάγει, σὲ βαρέθηκα, ξεφορτώσου με ;»

Νὰ καὶ ἕνα γράμμα μιὰς Κυρίας. Οἱ γυναῖκες ἔχουν περισσότερο καιρὸ, εἶναι καὶ φυσικὰ πικ φιλοκαλές. Ἄς δοῦμε. Γράψιμο μικροσκοπικὸ. Τὰ ο γεμισμένα ἀπὸ μελάνι, οἱ ἀράδες μοιάζουν μιὰ γραμμὴ πού στολιζέται μὲ μακροῦλὰ καὶ στρογγυλὰ κεφάλια καὶ οὐρές. Τὰ κεφαλαῖα ἄγρια, δυὸ δὲ μοιάζουν. Ἡ κυρία αὐτὴ πρέπει νὰ εἶναι καὶ οἰκονόμα. Ἀρχίζει στὴν κορυφὴ τῆς σελίδας καὶ ὅταν τελειώνει τὶς γραμμὲς στριμώνει τὰ γράμματα γιὰ νὰ μὴ χωρίσει τὴ λέξη. Ἔτσι πάνω κάτω εἶναι γραμμένο καὶ ἕνα δεῦτερο καὶ τρίτο γράμμα κυρίας. Διαφορὰ δὲν

κάνει. Τὸ ἴδιο σύστημα ἢ ἴδια μέθοδο. Δὲ θέλω νὰ πῶ πὼς δὲν ἔχω ὀμπρὸς μου ἕμορφα καλλιγραφημένα Ἑλληνικὰ γράμματα. Καθόλου. Μ' αὐτὰ εἶναι λιγοστὰ καὶ ἔχονται ἢ ἀπὸ Ρωμοὺς ἀναθραμμένους στὸ ἔξωτερικὸ ἢ μερικὸς, καὶ μάλιστα μερικὲς, πού εἶχαν δασκάλους σπῆτι καὶ τὴν ἐπιτήρηση καλῆς μάνας.

Θέλετε τώρα νὰ σὰς πῶ πὼς εἶναι καὶ τὰ γράμματα τὰ ξένα; Νὰ πέντε, ἔξη Ἀγγλικά Ὅλα καθαρὸς χαρακτήρας - νὰ ἕνα, μιὰς Ἀγγλίδα. Χαρτὶ χοντρὸ ἀπλό. Γράψιμο ὄρθιο, κανονικὸ, χτυπητό. Ὅχι δασκαλικὴ καλλιγραφία. Καθε ἄλλο. Γερμίζει τὸ μάτι μονομιὰς. Σοῦ κάνει σχαρίστηση νὰ τὸ διαβαζέις. Οὔτε μιὰ μούτζαλιάρικα—τί εἶπα; Ἀγγλίδα θὰ ἔστειλε ποτές γράμμα μούτζαλιάρικα; Θὰ τὸ ἀντιγράψω δέκα φορὲς καλλίτερα. Θὰ μοῦ πῆτε ἀπὸ τίς ἢ Ἀγγλίδα εἶναι πικ φιλοκαλὴ ἀπὸ τὴν Ἑλληνίδα». Ποῖος τὸ λέγει αὐτὸ; τὴ Ρωμιά τὴ βάζω παραπικνω ἀπὸ καθὲ ἄλλη γωνιά καὶ στὰ ἀίστηματα καὶ σὲ καθὲ τι. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ Ρωμοὺς ἔξω ἀπὸ τὸν τόπο του περιήρως, μετακακομοίρη. Τὸ φτάνει! Ἡ μέθοδο τὸ σύστημα. Τὴ καλλιγραφία μαθαίνουμε στὸ σχολεῖο: Ἄς τὸ δοῦμε.

*

Θυμᾶμαι ὅταν ἦρουν στὸ ἰδιωτικὸ σχολεῖο στὴν Ἀθήνα, εἶχαμε καὶ δασκαλο καλλιγραφίας. Τὸ μαθημα γινότανε δυὸ φορὲς τὴ βδομάδα. Ὁ δασκαλὸς γρατζούνιζε μ' ἕνα τεμπεσίρι γιότες στὸν πίνακα καὶ ἐμεῖς ἀντιγράφαμε σ' ἕνα μακροῦλὸ τετραδίο τὶς γιότες καὶ τ' ἀλφαβῆτα τοῦ πίνακα. Τὸ θυμᾶμαι καλῶς. Ἐσκυθα πάνω στὸ χαρτί, τὸ στομάχι μου ἀκουμποῦσε δυνατὰ στὸ θρανίο. Ὁ ἕνας ὄμους χαμηλὰ, τὸ κεφάλι νὰ σκύβει πάνω του. Βουτούσα τὴν πένα γερὰ στὸ μελάνι, ἐσφιγγα εἴπειτα μὲ δύναμη τὰ δαχτυλά μου στὴν ἔκρηκα τοῦ κοντυλιοῦ καὶ θαρῶ πὼς ἔβγαζα καὶ τὴ γλώσσα μου λιγάκι ἔξω, γιὰ νὰ δώσω πικ δύναμη καὶ χάρη στὶς περιήρμες γιότες! τὰ τρία μου δαχτυλά μούτζουρώνονταν παντα καὶ τὰ ἔτριβα στὸ θρανίο γιὰ νὰ τὰ καθαρίσω. Ὁ δασκαλὸς ἀφοῦ ἔγραφε τὶς γιότες γιόριζε στὴν ταξὴ τρέποντας τὰ χέρια του ἀπὸ σχαρίστηση βεβα καὶ πὼς ἔκανε τὸ χρέος του.

Τὰ τετραδία μου τῆς καλλιγραφίας δὲν τὰ ἔχω φυλαγμένα, ἔχω ὅμως κοντα μου ἕνα τετραδίο «Καθαρὰ ἐξήγησις» καὶ ἕνα ἄλλο «Ἐκθέσεις Ἰδεῶν». Οἱ γιότες καὶ τ' ἀλφαβῆτα τὰ πλαγιαστὰ δὲ μὲ βοήθησαν τίποτα. Στὴν πράξη τὰ ἔκανα θαλασσα. Ἡ ποικιλία βλέπετε διασκοδάζει τὰ παιδία. Καθε γράμμα ἔχει χωριστὴ διεύθυνση, οἱ ἀπόστασις μεταξὺ στὶς λέξεις ἄταχτες, μούτζουρες καὶ σθησιματα μπόλικα. Τὸ ἴδιο χαλὶ οἱ «Ἐκθέσεις Ἰδεῶν», τὸ ἴδιο ἢ «Καθαρὴ Ἐξήγησις». Νὰ πού φαίνεται καθαρά ἡ ὠραία μέθοδο. Ὁ ἕνας δασκαλὸς σοῦ μαθαίνει καλλιγραφία. Ὁ ἄλλος πού πρέπει ν' ἀπαίτησι: νὰ βάλεις σὲ χρῆση τὸ καλλιγραφικὸ μαθημα δέχεται ἕνα σωτὸ ὀρθοσκοπικὸ μαθημα. Ἡ συνείδηση τοῦ δασκαλοῦ, τοῦ σχολαρχῆ, τοῦ γυμνασιάρχῆ δὲ νοιώθει πὼς τὸ πρῶτο πρᾶγμα πού χρειαζέταται ἕνα παιδί εἶναι νὰ βάζει κάτω τὶς ἰδέες του πρακτικὰ, νὰ ὀρθογράψει καὶ νὰ καλλιγραφεῖ. Μιὰ μούτζαλιάρικα στὸ τετραδίο τῆς καθαρῆς ἐξήγησις ἔπρεπε νὰ δίνει κακὸ βαθμὸ καὶ στὸν καλλίτερο μαθητὴ. Ἔτσι ἕνα παιδί μαθαίνει.

Μὲ τέτοια χάλια τὸ παιδί ρίχεται στὴν κοινωνία. Ὅταν τελειώσω τὸ σχολεῖο, τὸ Γυμνασιὸ μὲ συμπαθεῖο, μ' ἔβαλαν σὲ μιὰ Τραπεζα. Σὲ λίγες μέρες μοῦ ἔδωσαν νὰ γράψω ἕνα γράμμα. Ἐβαλα ὅλα μου τὰ δυνατὰ νὰ τὸ καλλιγράψω καὶ ἀπὸ τὴ συγκίνησῃ τὰ δαχτυλά μου πικ βασιτῶσαν τὸ πεννακι καὶ ὄχι

τό κοντύλι. Το κατάρτα επί τέλους. Σε λιγάκι γρηγορότερα, με φωνάζει ο διευθυντής. «Νά σου πώ μου λέγει με γλυκό τρόπο, «σύ έγραψες αυτό τό γράμμα;» «Μάλιστα». «Κρίμα» μου άπαντά «που είσαι τόσος μεγάλος και δε χωρείς στό φάκελλο». Τά είχα χαμένα και δέν ένοιώθη τί ήθελε νά πε και τόν ρώτησα. «Μά παιδι μου πρέπει νά πιά και σύ μαζί μ' αυτό τό γράμμα γιά νά τούς διαβάσεις, αλλοιώτικα πού νά βγάλουν τό γράψιμό σου».

Τό χωράτι άν και τό είπε με καλό τρόπο μου φάνηκε πολύ πρόστυχο και δέ μ' έρεσε καθόλου. Πήρα πίσω τό γράμμα κι όταν τό κοίταξα εκεί μπροστά του έτσι στά πεταχτά, τότες μονάχα άνακάλυφα πώς τό γράψιμό μου έβλεπε πότες στό νοτιά και πότες στό βορρά. Πήγα πίσω στό Λογιστήριο στη θέση μου καταντροπιασμένος. Μά τό πράμα δε σταμάτησε ως εκεί. 'Ακούστε τά πόγεμα μετατέθηκα από τό Λογιστήριο σ' ένα καμαράκι όμπρός στη διευθυνση. Η δουλειά μου θά εΐταν νάντιγράφω καλλιγραφημένα γράμματα από βιβλία της κόπιας και... άμα έρχονταν κανένας νά δει τό διευθυντή νά του δίνω χαμπάρι. Αυτή εΐταν από τις μεγαλήτερες άπογοητεύσεις στην αρχή της ζωής μου. Τό πήρα κατάρτα. Έκεί πού καθουμουν όλομόναχος, στό καμαράκι έβριζα μέσα μου τις 'Αγγλικές συνήθειες του διευθυντή μου, μά συλλογίζουμουν συχνά και τις πολύτιμες ώρες πού πέρασα στό σχολειά κουτσομαθαίνοντας φιλοσοφίες πού δέν άξίζουν πεντάρα στην πραχτική ζωή. Άχρηστα μου έρχονταν από τό λάκο μου τό μάθημα όμως εΐταν χρησιμώτατο τό γράψιμό μου διωρθώθηκε, κι όταν σε λίγα χρόνια πήγα στό έξωτερικό με τρεις άλλους Ρωμιούς, ο καινούριος διευθυντής μου βρήκε τό γράψιμό μου ύποφερτό, τούς φίλους μου όμως ξεάποστειλε γρήγορα στό σχολειό της καλλιγραφίας· τότες καταλαβα τί χάρη χρωστούσα και τί καλό μου είχε κάμει ο διευθυντής μου της Τραπεζας.

Η καλλιγραφία ούτε δύσκολο μάθημα είναι ούτε άκριβούς δασκάλους χρειάζεται. άν ή βάση στό δημοτικό σχολειό είναι καλή, έπειτα δε θά εΐταν καμμιά δυσκολία. Όλοι τώρα παραδέχτηκαν τόν όρθιο χαρχήτρη. Προκόψαμε με τά γερά γραμματάκια. 'Ας άποφασίσει τό ύπουργείο νάλλάξει σύστημα. 'Ας φιλοτιμηθούν πρώτα από όλους οι ιδιοχρήτες ιδιωτικών σχολειών. 'Ας κάμουν τά παιδιά νά νοιώσουν πώς άπολυτήριο δέν δίνεται άν δε γράφουν καλλιγραφικά. 'Ας φιλοτιμηθούν οι δασκάλοι νά δώσουν τό καλό παράδειγμα.

Καλκούτα 15.5.07.

ΕΝΙΤΕΜΕΝΟΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

Η ΔΑΒΑΔΙΕΡ

Ναύσταθμος 27 Μάη 1907

Άγαπητέ μου «Νουμά»,

Στό φύλλο της «Έστίας», της Παρασκευής πού πέρασε ο φίλτατος κ. 'Αδωνις έπαθε μιá χοντροειδή και και κακοήθους μορφής γκάφα.

Τέτοια ή παρόμοια γκάφα τήνε περιμέναμε από καιρό τώρα από τόν Κύριο γιατί είναι κάμπσοος καιρός πού είχε πάρει ύφος διάστημου κριτικού γιά κάθε θεατρικό συμβάντο.

Λοιπόν άκουσε.

Ο Τανκάρας έγραψε στις 'Αθήνας κάτι τι γιά τή Μικέτα, λέγοντας πώς τό έργο γράφτηκε γιά τή γνωστή Γαλλίδα ήθοποιό τή Λαβαλιέρ. Ο Κύριος, γιά νά μή τύχη και ύποθίσουμε πώς δέν είναι ένήμερος σε όλα, θεώρησε καθήκο του ν' άπαντήσει στό φύλλο της Παρασκευής και νά πη τήν άκόλουθη όχι πιά κουταμάρα μόνο, αλλά και άγραμμωτόσυνη μικρού παιδιού.

«Έβρουμε πώς τό έργο γράφτηκε γιά τή μακαρίτιδα Λαβαλιέρ έρωμένην του Λουδοβίκου 14ου κιλ.

Μά στό θεό σας επιτρέπεται σ' έναν άνθρωπο πού πιάνει νά γράφει κρίσεις γιά έργο ή γιά παιζίμο σε θέατρο νά λήη τέτοιες κουταμάρες.

Τουλάχιστο δέν ήξερε πώς ή μακαρίτισσα δέν εΐταν ήθοποιός, ή τουλάχιστο δέν έμάθαινε πώς ή Μικέτα είναι έργο σύγχρονο γραμμένο από τόν Βαταϊλλέ σύγχρονό μας, έδώ και δύο χρόνια τουλάχιστο. Τέλος πάντων από τό περιστατικό έλπίζουμε νά τότε κινή μετροπαθέστερο, σε μερικά ζητήματα τόν έξυπνότατο διευθυντή της «Έστίας».

Πιστεύω οίλε «Νουμά» πώς θά παραδέχεται ότι άξίζει λιγάκι τόν κόπο νά γράψης δύο λόγια στό «Νουμά» γιά τό ζήτημα τούτο.

Με πολλή αγάπη

Ένας Θεατροδύλος άξιωματικός
όχι ο Γανάγρας.

ΜΠΑΡΤΖΟΛΕΤΕΣ

Φίλε «Νουμά»,

Διάβασα μιá νόστιμη Ζακυθιανή μπαρτζολέτα του κύρ Γρηγόρη του Ξενοπούλου στό «Νέο Άστυ» της περασμένης Δευτέρας (σελ. 4, στήλ. 2) γιά τήν «Άρρωστη Δούλα» κι άκόμα γελάω. Ο κύρ Γρηγόρης, σά βέρος Ζακυθιανός πούναι, μπαρτζολετάρει με όλα τά πράματα, άκόμα και με τά σοβαρώτερα, και μετράει, σάν τόν άρχαίο Προκρούστη, κάθε δουλιά με τό φιλολογικό κορμάκι του, κόβοντάς τινε όταν τού πέφτει κάπως μεγαλύτερη και μακραίνοντάς τινε όταν τούρχεται μικρότερη.

Έτσι φέρθηκε τώρχ και με τήν «Άρρωστη Δούλα» και τήν πετσόκοψε στό «Νέο Άστυ». Έβρουμε τί θά πει πάλι. 'Αφού δέν τόχω ύπογράψει τό άρθράκι, πεί νά πει πώς δέν είναι δικό μου μά της φημερίδας πού με πλερώνει. Μπαρτζολέτα Ξενοπουλική και τούτο. Ο πατριώτης του Σιόρ Διονύσιος του Καραγκιόζη τά ίδια θέλεγε. 'Αγκαλά, κι όλες οι κριτικές του Σιόρ Γρηγόρη μήπως δέν είναι καραγκιόζικες; Πότε ο χριστιανός αυτός μάς μίλησε σοβαρά γιά πρόσωπα και γιά βιβλία;

Δικός σου
ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΑΧΟΣ

ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Κάποιος φίλος από τή Φραγκοφούρτη έστειλε 50 φρ. χρ. γιά νά τυπωθεί τό άορθητάρι του Καρατζή, τό βραβεμένο στό διαγωνισμό του «Νουμά». Γιά τόν ίδιο σκοπό έστειλε 10 φρ. χρ. κι ο κ. Σ. Κοντολέων από τή Σμόρνη.

Τά χρήματα ταλδήχανε στό γιατρό Φώτη Φωτιάδη (Aga Hamam No 46, Pera— Con/ple) και σ' αυτό τό κατατόπι οι φίλοι πρέπει νά στέλνουν τις σύντρομές τους γιά τό Άρραθητάρι.

Πολύ μιστριωτισμό μυρίζει ο θυμος στον αίγυπτιακό έλλητισμό, πού άπήγγειλε κει κάτω ο κ. 'Αλεξ. Φιλαελάφης. Πολλή καθαρεύουσα είδαμε και ούσια δέν είδαμε. Κι άκόμα, ή τότη συγκίνηση μάς ριίνεται κάπως της παλιές θεατρικής σχολής.

— 'Ακόμα φρικτό! 'Ακόμα ή κόμη μου φρίσσει! 'Ακόμα κίθίνονται ρήγες!... Νά πιταύσω τούς όρθαλλούς; τά ότρα; τάς κίθής τις μου;... Ούτε ή κ. Παρρακιστοπούλου δέν τά λέει έτσι. Μονάχα ο Μισοτιώτης.

— Γιά λεπτά πού βγαίνει ο «Νουμάς» έρχονται από τό Πικρίτι, λέει ή χριστημένη δεσποινίδα Στεφανιάδη, άνάμεσα σε τόσα άλλα σόβα λόγια της γιά τούς δημοσιοκιστιδες.

— Έμεις πολλοί θά έπιθυμούσαμε νά μαθαίνουμε πούθε έρχονται τά λεπτά πού βγαίνει ο «Messenger d' Athènes».

— Όλα τά πιτσιρικάκια της δεσποινίδας είναι από τά γυλισσιωπάλενα και γυλισσιωπαλιμένα πιά. Τίποτα καινούριο δέν καταφέρν νά πει. Που γράφει έπρεπε και νά καταπιεστεί νά διαβάσει γιά τό ζήτημα. Κι ά άκόμα έρωσε είχε άλλη γνώμη.

Ο ΙΑΙΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Φακόλ. Ρατήχαις και μάθημα πώς τούτο τό κλοκαιριό ο θείος Βοναέρης—Κοροπούλη θά πιάξει άνάμεσα σ' άλλα και τρία διαλέχτα έλληνικά έργα. Το «Αετωμένο του Καραγκιόζη», τόν άρχιμάρτυρα Μήτρη του Νιρδάν, ο ένν. άλλο του Παντελή Χόρν. 'Α φάμπρικα του Ηολύβιο—Βλακόπουλου, έργαλα μίνι μίνι έργο, γιά τό δούσχημα του Τραχιόδρου, με τρεις πράξεις και με μιá πεθερά. Γιά αΐωνία του Κοροπούτη. Το ίδιο κι ο συνάδερφός του ο 'Αχιλλέας Γράβης, έργαλε τή «Κίμαρα», έργο συμβολικό». Έτσι οίλε μου μορφώνεται τό κριτό 1 — κ. Ν. Σάμ. Στις 24 του Θεριστή θά γίνει στό 'Αρτίκειο «ή άπονομή» του Ρίλλειου και του Μισοτιώτη βραβείου στη μαθήτρα πού θά γράφει τή μεταφραστική έκθεση 'Αφού χάρη στους φρετινούς κριτάδες του Παντελίδου, διαχτήρη κάθ' ο διακαλιστάς, μένει μονάχα τώρα τό 'Αρτίκειο γιά νά γιορτάζει κάθε χρονιά τά Διονύσια της Καθαρεύουσας. Θά πάμε, και θά γράψουμε στό δέοντα στό «Νουμά».

ΚΕΡΔΟΣ 363.100 ΔΡΑΧΜΩΝ

Ναί! 363,100 δραχμάς έδωκε μέχρι τούδε τό γραφείο του τραπεζομασίτου κ. 'Ιω. Φωτίου εις τούς πιλάτας του. 'Ιβρι εκ των άγοραστών λαχειοφόρων βυολογιών εκ του γραφείου πού έχουν κερδίσει διάφορα ποσά, άναρμόμενα εις τόν στρογγυλό αριθμόν 363,100 δραχμών.

Ο κ. 'Ιω. Φωτίου θέλει ν' αναδιβάσει τό ποσόν τούτο εις 1,000,000 δραχ. και κλει, τούς θέλοντας ν' άγοράσωσι ταικάτην νά προσέλθωσιν εις τό τυχερόν γραφείο του, όπου πάντως θά κληρωθή μετ' άμοιότης βυολογία τις και τί χαρά νά είναι ή πρώτη με τάς 70,000, χρυσές δραχμάς τήν 18 'Ιουνίου έ. έ. ότε γενήσεται ή κλήρωσις.

Όσαύτως άσφαλίζονται και λαχειοφόροι όμολογιαί της αυτής 'Εθνικής Τραπεζής δια τήν αυτήν εις τή άριον κλήρωσιν της 18 'Ιουνίου 1907 άντι μάς δραχυής έκάστη.

ΣΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

τό γραφείο και στό βιβλιοπωλείο του Σακίτου (όδος Σταδίου, άντικρυ στη Βουλή), πουλιόνται ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ τό ένα και 1,25 φρ. χρ. γιά τό έξωτερικό, ταχόλουθα βιβλία: του ΨΥΧΑΡΗ «Τόναρο του Γιαννίρη» — του ΠΑΛΑΗ «Ο Ηλιος και Φεγγάρι» — του ΦΩΤΙΑΔΗ «Τό γλωσσικό ζήτημα και ή 'Εκπαιδευτική μας άναγέννηση» — του ΒΦΤΑΛΙΩΤΗ «'Ιστορία της Ρωμοσύνης», «Μαζώχτρα και Βρουκόλακας» και «Νησιώτικες 'Ιστορίες» — του Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΑΔΗ «Οί σκίες μου» — του Χ. ΑΝΤΡΕΑΔΗ «Ο Μήγ' Αλέξανδρος» — του ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ «Τό Άνεχτήμητο» (δράμα) — του ΗΑΙΑ ΣΤΑΥΡΟΥ «Θρησκεία και Πατριδα» — του ΣΤΕΦ. ΡΑΜΑ «Τά Παλιά και τά Καινούρια» — του Γ. ΑΒΑΖΟΥ «Η ματιά» — του Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ «Ζωντανοί και πεθαμένοι» και «Ο Άσωτος» (δράματα) — του ΛΟΓΓΟΥ «Άδης και Κλόη» (μεταφρ. Βουτιερή) — του ΕΥΡΗΠΙΔΗ «Η Μήδεια» (μεταφρ. Περγαλιτή) — του ΣΟΦΟΚΛΗ «Ο Αίγας» (μεταφρ. Ζήσιμου Σιδερή).

Η ΙΑΙΑΔΑ μεταφρασμένη από τόν 'Αλεξ. Πάλλη, δρ. 2 και φρ. χρ. 2 1/2 γιά τό έξωτερικό.

Ο ΑΘΡΩΠΙΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ της κ. 'Αλεξάντρας Παπαδόσκου, χρυσοδεμένος, δρ. 1 1/2 και φρ. χρ. 2 γιά τό έξωτερικό.

Του ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ «Ταίμοι και Άνάπιστοι» — «Τρισυβνη» — «Γράμματα» — «Ασάλουτ Ζωή», 6 δρ. άντις 12 πού πουλιόνται στό βιβλιοπωλείο. Γιά τις έπαρχίες 6,50 και γιά τό 'Εξωτερικό 7 φρ. χρ. δίχως άλλο έξόδο γιά τά ταχυδρομικά.

Του ΙΔΑ «Μαρτύροι και ήρώων αίμα...» δρ. 2. Του Γ. ΜΑΡΚΕΤΗ Πλουτολογία (Δρ. 1) — Κριτική του άδουλου λογισμού του Κάντ (δρ. 1) — Τό δασιμολογικό ζήτημα στην Άγγλία (λεπτά 50).

Της κ. ΕΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ 'Από τόν κόσμο του σαλονιού και οι δύο δάνατοι δρ. 3.

Του ΗΑΙΑ ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΗ 'Ο Προσκυνητής δρ. 4.